

Kulturně
2018

společenský • 3

časopis
na internetu

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

Anciu

Faulerová

Hůla

Zákoutská

Obsah:

Buenos Aires

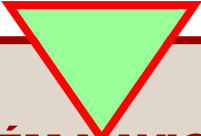
- Rozhovor se sebou – Michal Šanda (4)**
Vladimír Novotný: Bytost jménem Kahúd (V. Kahuda: Bytost) (6)
Došlo na adresu Dobré adresy (8)
Z Facebooku – Dobrá adresa doporučuje: Skupina Chovatelé drůbeže (10)
Pozvánka Dobré adresy – Bohumila Grögerová: Lístky (11)

La Plata

- Nakladatelství Academia doporučuje –**
Sheila Fitzpatricková: Každodenní stalinismus (12)
Pavel Časar: Melancholikér (15)
Ionela-Violeta Anciu: Z každé kapky vyrůstala modrá květina (18)
Marek Blažíček: Příliš měkké hodinky (21)
Wagner a Liszt v Piešťanech (22)

Río Gallegos

- Zdeněk Hůla: Výstava k umělcovým 70. narozeninám (24)**
František Kobliha: Ženy mých snů (26)
Kateřina Zákoutská: Dopisy (28)
Lucie Faulerová: Cataratas del Iguazú (36)

**SYSTÉM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!**

První stránka (titulní):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popis a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):
BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popis k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Na titulní stránce: foto Lucie Faulerová (k článku na str. 36)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 3, rok 2018, ročník 19. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Šéfredaktor: Michal Šanda. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Časopis je excerptován Ústavem pro Českou literaturu AV ČR. ISSN 1804-963X

Spisovatelka Lucie Faulerová se v únoru vypravila do Argentiny. V březnu se vrátí Jakub Šofar z cest po Austrálii a Tasmánii a od dubnového čísla začne vycházet jeho seriál o životě u protinožců. Literatury na stránkách Dobré adresy pozvolna ubývá a přibývá cestopisů, naším cílem ovšem není konkurovat časopisu National Geographic. Nechceme nikoho připravit o chleba.

Michal Šanda

B uence Air

Foto- aktu- alita

Foto Michal Šanda

B

uenos

Air

es

Rozhovor se sebou **Michal Šanda**

Z podstaty věci nikdo jiný neví a vědět ani
nemůže, co si myslím a chci sdělit čtenářům,
lépe než já sám. Navíc je spisovatel člověkem
slova psaného a tudíž se vyjádří přesněji
prostřednictvím písmen, než mluvením do
diktafonu. V sérii selfie rozhovorů pro Dobrou
adresu pokračuje Michal Šanda.

Čím začneme?

Údolím přece. Nestačí knihu „jenom“ napsat. Ty doby jsou pryč, je třeba ji propagovat a cpát kam to jenom jde, jakmile se někde naskytne šterbina, šup tam s ní. Kolik štací objede třeba Jáchym Topol s Citlivým člověkem. Čte všude možně a poskytuje rozhovory mnohem obskurnějším časákům, než je Dobrá adresa. To podstatné už ovšem řekl v rozhovorech pro Respekt, Reflex, Týden, Echo, Reportér, Týden, Host, Tvar. Při velkém množství rozhovorů se stává, že odpovědi získají podobu jakési instantní konzervy. Je to logické. Novináři se ptají vlastně na to samé pořád dokola, je to pro ně pohodlné. Nejvíce si v tomto směru vytrpěl asi Michal Viewegh. Proto jsem vymyslel tuhle rubriku Rozhovor se sebou. Obrazně řečeno jsem ji zamýšlel jako otvírák na konzervy.

A Údolí?

Obdobné konzervy produkují recenzenti. Náhodně si vyber knihu vydanou v posledním roce. Zjistíš, že ji buď naprosto zasklil, nebo se recenze jenom sypou. Připomíná to jednorukého banditu. Za mého mládí to byli předchůdci dnešních sofistikovaných automatů. Stávaly v hospodách ve výčepu. Zatahnul jsi za páku, a měl-li jsi štěstí a nahoře na válci se objevily tři zlaté zvonečky, zdola se vyřinula záplava mincí.

Měl jsem ti připomenout Hiršala.

Joska Hiršal říkával, že by byl šťastný za jediného čtenáře, který by jeho knihy správně přečetl. Tehdy vyšlo Let let v nákladu deset tisíc výtisků a já se v duchu rozčiloval, co je to za podivnou pózu. Bylo mi třicet. Hiršalovi osmdesát. Dneska je mi dvaapadesát a už vím, co měl Joska na mysli.

A Údolí?

Údolí není jedna samostatná kniha, jsou to knihy dvě. Údolí, které má na obálce uvedeného jako autora Michala Šandu a Údolí Ondřeje Böhma. Dva do písmene totožné texty, podepsané dvěma autory. Pokud je mi známo, nemá takový experimentální počín obdobu nikde ve světové literatuře.

Při psaní jsem měl bláhovou představu, že budou lidé potěšení, že je tu něco neobvyklého, nového. Omyl! V Kosmasu nechťeli Údolí vzít do distribuce. Po úpěnlivém škemrání ho přijali, rutinně prolistovali a: Jsou tady přeházené stránky! To bude samá reklamace...

Národní knihovna nevěděla, co si má s Údolím počít při katalogizaci.

Editori v zaběhnuté rutinní praxi uvádějí Michal Šanda / Ondřej Böhme: Údolí, nevědouce, že je to má úplně jiný význam, než Michal Šanda: Údolí / Ondřej Böhme: Údolí.

A vůbec nejvíce jsem se těšil na to, až obě Údolí budou vedle sebe na knihkupeckých pultech, knihkupci ale žádného Böhma neznají a tak objednali pár kousků jenom od Šandy.

Údolí přišlo o základní fór, o ideu, na které je založené. S neobvyklým současná česká společnost neví, co si počít a raději to buď vytěsí, nebo znásilní na obvyklé. John Kennedy Toole vetknul do své legendární knihy případné motto: Když se na světě objeví opravdový génius, pozná se podle toho znamení, že se všichni hlupci proti němu spolčí.

Selfie foto:

Michal Šanda

Bytost jménem Kahúd

Spisovatel píšící pod literárním pseudonymem Václav Kahuda je v první řadě fenoménem české literatury z počátku třetího tisíciletí, ovšemže s podotknutím, že týž tvůrce vzešlý z líhně post-undergroundu představoval podobný fenomén již coby autor samizdatový v osmdesátých letech minulého věku a posléze jako publikující prozaik v následujícím desetiletí. Jenže pak přišel rok 2001 neboli zmíněné nové tisíciletí – a hekticky píšící literát se po vydání dosti konfliktního prozaického pásma Proudý nadlouho odmlčel. Neuzavřel se do žádné vnitřní klauzúry, nýbrž do svého druhu spisovatelského ticha. Zdálo se, že jako tvůrce umlkl nadobro, byť stále existovala naděje, že i jcboby literární spáček jednou přece jenom procitne. Tak se i stalo, zřejmě po pocelu nějakého pomyslného prince shůry povstal Václav Kahuda (též Kahúd, možná Kahůd) z domnělého nebytí – a jako kdyby nepauzoval ni chvíli pouhou, vyhrkl krátce po sobě dva romány téměř apokalyptické.

V tom prvním, jež na prahu abrahámovin vydal s názvem Vítr, tma, přítomnost (2014), se literát pustil do natolik palčivých rovin naší minulosti i přítomnosti, až proti sobě poštal či pohněval skoro všechny, koho v knize zmiňuje – a s nadsázkou povězme, že pohoršení byli i to, o nichž není v knize ani zmínka. Přitom by šlo a také ponejvíce šlo o zmínku naprosto hypotetickou, takže dotčen mohl být leckdo pouze čirou náhodou. Vždyť základní teze Kahudova románu, pravíc, že o všem, co se v této republice děje, nejspíše už od konce třicátých let čili nejméně sedmdesátero roků rozhodují sovětské a nyní ruské tajné služby (kdysi prostřednictvím agentů v uniformě gestapa, abwehru a SD), je jednoduše řečeno nevyvratitelná. Stálo by ostatně za to si povšimnout, kdo z recenzentů či publicistů ji zavrhoval přímo s vytřeštěným výrazem: asi k tomu měl setsakra velký důvod. Pak tu ovšem byly nesporné kvality autorovy prózy, její zjevná estetická hodnota, kterou nemohly popřít a zastříti neméně evidentní literární nedostatky daného titulu. Máme-li parafrázovat pojmenování této knihy, nejsilnější v ní byla románová reflexe přítomnosti, zatímco nadbytečných větrů a vleklé tmy v ní bylo příliš, věru až přespříliš. Nebýt toho, mohl to být tak řečený román roku. Leč: nebýt toho...

Čas poté začal malinko popotahovat za oponu a v rozpětí let 2014 až 2017 byly poznovu vydány více či méně, až na jedinou výjimku, veškeré dosavadní Kahudovy knižní publikace: reedice se

dočkaly jak jeho nejranější prózy, tak kupříkladu i autorovo nejvýznamnější dílo z post-juvenilního období, totiž neprávem opomíjená, ne-li už i literární kritikou zapomenutá prozaická féerie Houština. Mezitím však spisovatel v září 2016 dokončil knihu, pro niž zvolil název Bytost – a o níž napsal, že dílem „tenhle román psal vlastně sobě pro radost“, dílem že jde také o varování čili o memento určené soudobé společnosti, konečně že „je to ve skutečnosti pohádka pro děti, které si zahrávají“. Což jsme svým způsobem my všichni, my odrostlé děti technologické éry, my stárnoucí ratolesti blížícího se či již valícího se antropocénu, jinak řečeno všechny generace, které si v rozmanitých končinách zeměkoule hrůzně, jelikož infantilně „zahrávají“. A teď ještě do tohoto vyšínutého světa civilizačních kamikadze temperamentně vstupuje jakási vševědoucí kahudovská bytost. Nebo je to protagonista knihy, nějaká Bytost sui generis?

Svým rámcovým, leč zavčas zdůrazňovaným a pohříchu nemálo matoucím tvrzením, že jde všehovšudy o „pohádku pro děti“, však Václav Kahuda uvolnil přímo nedozírná interpretační stavidla, jak k Bytosti přistupovat a jak se v tomto textu orientovat. Podobně emblematicky si totiž jeho románové vyprávění vykládat by bylo náramně prostinké a vskutku nic takto a takhle jednoduchého všem vykladačům náš rafinovaný autor nepředkládá. Nejobecnější a do určité míry zřejmě i nejvýstižnější konstatování by asi stvrzovalo, že jde z pohledu genologického čili žánru díla určujícího o román postmoderní. To sice není žádná polopravda ni postpravda, leč přinejmenším by se dalo a mělo mluvit o výrazně transformované, ne-li dokonce všestranně transmutované variantě nějakého post-post-postmoderního příběhu.

S literárněteoretickými měřítky si však zjevně nevystačíme: nezdolný a nenasytý vypravěč s maskou Václava Kahudy jako kdyby totiž v Bytosti vytahoval z bezedného narativního kadlubu jeden žánrový recept za druhým a servíroval celou plejádu žánrových pochutin. Proto se můžeme přesvědčovat a ujišťovat, že ty či ony pasáže jsou napsány v duchu sci-fi, jiné se blíží žánru fantasy pro dospělé, další partie na nás působí jako próza psychologická neboli dušezpytná, četné textové úseky odkazují k žánru generační výpovědi (nebo i zakamufované pohádkové zpovědi), někdy se musíme prokousat i futurologickými rozpravami – zkrátka a dobře se touto knihou jako červená nit vine celý růženec nejrozmanitějších žánrových postupů a vypravěčských figur. Na svědomí to má pochopitelně prozaik a jím zvolená forma vyprávění, leč poddajnou obětí jeho nepřeborného žánrového podání je a bude samozřejmě takřčený čtenář. Což je koneckonců také bytost velice zvláštního ražení.

Namoutě, rovněž jeho trpělivost bude při četbě Kahudovy Bytosti mnohonásobně pokoušena! Občas totiž zavítáme do nepříliš povzbudivé budoucnosti, kdy si připadáme jako v poněkud obskurní nebo bizarní antiutopii (lokalizované přibližně do roku 2025, na přesném časovém určení ale nikterak nezáleží). Jindy pro změnu zabředáváme do charakteristicky kahudovských vypravěčských libůstek, v nichž se v souladu s autorovým přesvědčením dovídáme, že tmelem vši budoucnosti naší civilizace nemůže být nic jiného než zdárné fungování instituce pojmenované ÚKOCH (čili Úřad pro kontrolu chťiče), což známe již ze Zamjatina a nejenom ze Zamjatina. Nicméně je jisté, že všechny epizody a dílčí výjevy, které mají text oživit a s velkou syžetovou posedlostí ho také oživují, ve skutečnosti vyznívají v prvé řadě jako zmíněné varování – jako naprosto nepohádkové varování, co civilizaci nemine. Co se totiž na zeměkouli v budoucnosti událo? Co tu sděluje spisovatel? Hle, toto:

„Pak jsme dožráli. Dospěli jsme za cenu, jejíž rozsah nikdo nečekal. Naše dětské hry s atomovým ohněm, s generickým kódem a lidskou nenasytostí způsobily požár v jeskyni primitivů. Většinu pozřel plamen a ti přeživší se teď toulají krajinou, zvedají hlavu k hvězdám a vyjít smutkem jak ztracení vlci. – Celé lidstvo onemocnělo tehdy psychózou. Rozštěpilo se logické myšlení a pradávné touhy. Zdravý rozum a cit pro druhé, schopnost milovat jsme ztratili. Evoluce byla tak zrychlená, že generace se zakusovaly, prorůstaly samy sebe a tlačily se v přítomnosti jako přemnožení prvoci v kapce vody. Toxicita prostředí byla tak vysoká, že pokud se někdo narodil a podařilo se mu dospět, většinou z něj byla sociální příšera. Tahle ražba může zničit nebo silně poškodit fylogenetický základ lidské mysli. Instinktivní potřeba žít a rozmnožit se byla převrácena v touhu nebýt a zabítet...“

Přežili jsme, píše spisovatel. Z pohledu soudobé románové poetiky a ze zorného úhlu jeho osobitého autorského rukopisu si též on jako by v textu vyvzdoroval naději i díky tomu, že vystavěl hradbu mezi psychózami světa a mezi otevřeností vůči jeho pozitivům, a to ze samých žánrových větrolamů. Ukvapeným hodnotícím závěrům se brání i tak, že skáče z jednoho žánru na druhý, že se neobává odstrašit zájemce tíhnutím k hektické vypravěčské melanži, že svou mozaiku umně zastírá kouřovou clonou filosofování a nemoralizátorského morali-zování. Koneckonců i na svůj román Václav Kahuda údajně pohlíží jako na „čerstvě namalovaný obrázek“. Nebývá však na něj pokaždé hezký pohled.

Vladimír Novotný

(Václav Kahuda: *Bytost. Druhé město* – Martin Reiner, Brno 2017)

Došlo na adresu

Informace pro školy a knihkupce ohledně odebrání schvalovací doložky Školnímu atlasu světa

Dne 31. 1. 2018 se na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy objevilo vyjádření týkající se odebrání doložek školním atlasům světa v následujícím znění:

„Praha, 31. ledna 2018 - MŠMT udělilo v červnu a říjnu 2017 schvalovací doložky novým školním atlasům světa. Při udělení těchto doložek rozhodovalo MŠMT v souladu s vnitřní směrnicí, podle které musí mít učebnice dva kladné doporučující recenzní

posudky. Na Ministerstvo zahraničních věcí se koncem roku 2017 obrátily zastupitelské úřady Ukrajiny a Gruzie ve věci problematického zobrazení jejich území na mapách uvedených atlasů. MŠMT proto situaci prověřilo a atlasům odebralo schvalovací doložky. Aktuálně MŠMT v záležitosti uvedených učebních pomůcek komunikuje s nakladateli, aby co nejrychleji došlo k nápravě.“

Protože se celá věc týká i našeho Školního atlasu světa, chtěli bychom k celé záležitosti vydat následující stanovisko. Informace o odnětí doložky nám byla doručena

Knihovna Valašské Klobouky
1 hod ·

Přednáška MUDr. Renaty Filipové - Korekce atlasu je pro nemoc zrušená.

 To se mi líbí
 Komentář
 Sdílet

 1

Dobré adresy

2. 1. 2018. Proti tomuto rozhodnutí jsme podali námitku, ke které jsme doposud neobdrželi vyrozumění.

Co se týká stávajících atlasů, ze směrnice č. j. MSMT-34616/2013, kterým Ministerstvo školství upravuje podmínky pro udělování a odnímání schvalovacích doložek učebnicím a učebním textům, nevyplývá, že by zakoupené atlasy nemohly být na školách používány. Také dle §27, odst. 2 Školského zákona (zákon č. 561/2004 sb. včetně pozdějších dodatků a novelizací) školy mohou při výuce kromě učebnic a učebních textů opatřených schvalovací doložkou používat i další učebnice a učební texty, pokud nejsou v rozporu s cíli vzdělávání stanovenými tímto zákonem, rámcovými vzdělávacími programy nebo právními předpisy a pokud svou strukturou a obsahem vyhovují pedagogickým a didaktickým zásadám vzdělávání.

Náš odlišný postoj k problematikým oblastem na územích Ukrajiny a Gruzie vyplývá z našeho přesvědčení, že atlasy a mapy by měly zobrazovat nejen mezinárodně-právní, ale i faktický stav, který právě probíhá na daném území. Do chvíle, kdy Ukrajinské a Gruzínské velvyslanectví protestovaly proti zobrazení sporných území na teritoriích jejich států, jsme nezaznamenali jediný negativní ohlas s tímto přístupem. Ukrajinský Krym a východní část země nejsou momentálně pod faktickou správou ukrajinské vlády, stejně jako je tomu v případě Jižní Osetie a Abcházie v Gruzii. Proto jsme se rozhodli je vyznačit a popsat jako sporná území, použitím metody šrafování. Tato praxe je běžná v kartografických produktech na celém světě. Podobně takto vyznačujeme i jiná území, například Západní Saharu, Taiwan, Kašmír apod.

Navíc věříme, a naše zkušenosti nás v tom utvrzují, že učitelé zeměpisu snadno žákům vysvětlí, proč jsou daná území vyznačena odlišně od zbytku země.

Respektujeme však zodpovědnost Ministerstva školství za udělování doložek a jeho snahu o nekonfliktní zobrazení zmíněných sporných území. Se zástupci ministerstva komunikujeme a snažíme se nalézt co nejrychlejší cestu k jejímu opětovnému udělení.

Za Kartografii Praha: Mgr. Jan Ptáček, šéfredaktor; Ing. Milada Svobodová, ředitelka

Náš odlišný postoj
k problematikým oblastem na
územích Ukrajiny a Gruzie vyplývá
z našeho přesvědčení, že atlasy
a mapy by měly zobrazovat nejen
mezinárodně-právní, ale i faktický
stav, který právě probíhá na daném
území. Do chvíle, kdy Ukrajinské
a Gruzínské velvyslanectví
protestovaly proti zobrazení sporných
území na teritoriích jejich států, jsme
nezaznamenali jediný negativní ohlas
s tímto přístupem. Ukrajinský Krym
a východní část země nejsou
momentálně pod faktickou správou
ukrajinské vlády, stejně jako je tomu
v případě Jižní Osetie a Abcházie
v Gruzii. Proto jsme se rozhodli je
vyznačit a popsat jako sporná území,
použitím metody šrafování. Tato praxe
je běžná v kartografických
produktech na celém světě.

B

uenos

Air

es

**Skupina
Chovatelé
drůbeže**

Z Facebooku

Dobrá adresa doporučuje:

Jitka Burešová
 30. prosinec 2017

jednodenní káčata a po zabíjení ve 3.5 měsících

 To se mi líbí
  Komentář

19

Zobrazit další komentáře (5)

Jitka Karlova Tak to je super. Čím krmité? Ve 3,5 měsících nikdy takovou váhu nemám. Děkuji
 To se mi líbí · Odpovědět · 1 t

Jaroslav Síkora Ing Rozdíl na první pohled ,hlavně v barvě peří
 To se mi líbí · Odpovědět · 1 t

Jana Štefánik Zugarová Jejda,jak to myslíte?Já at' koukám ,tak nic nevidí,
 To se mi líbí · Odpovědět · 1 t

Pozvánka Dobré adresy – **Bohumila Grögerová: Lístky**

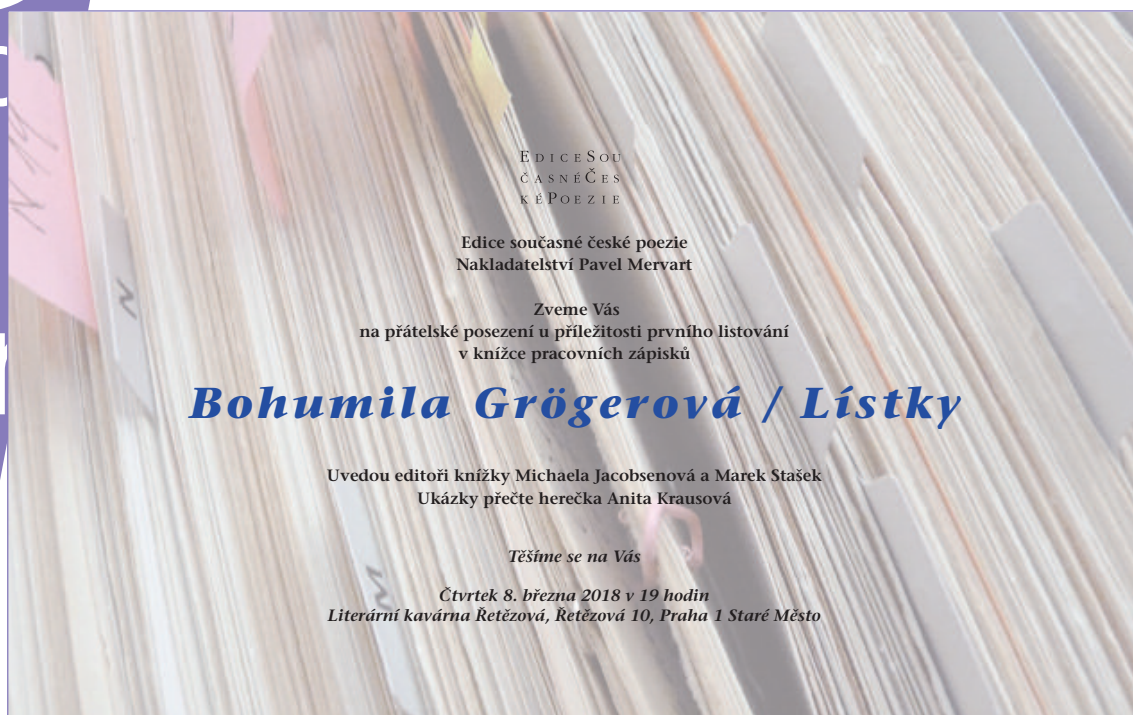

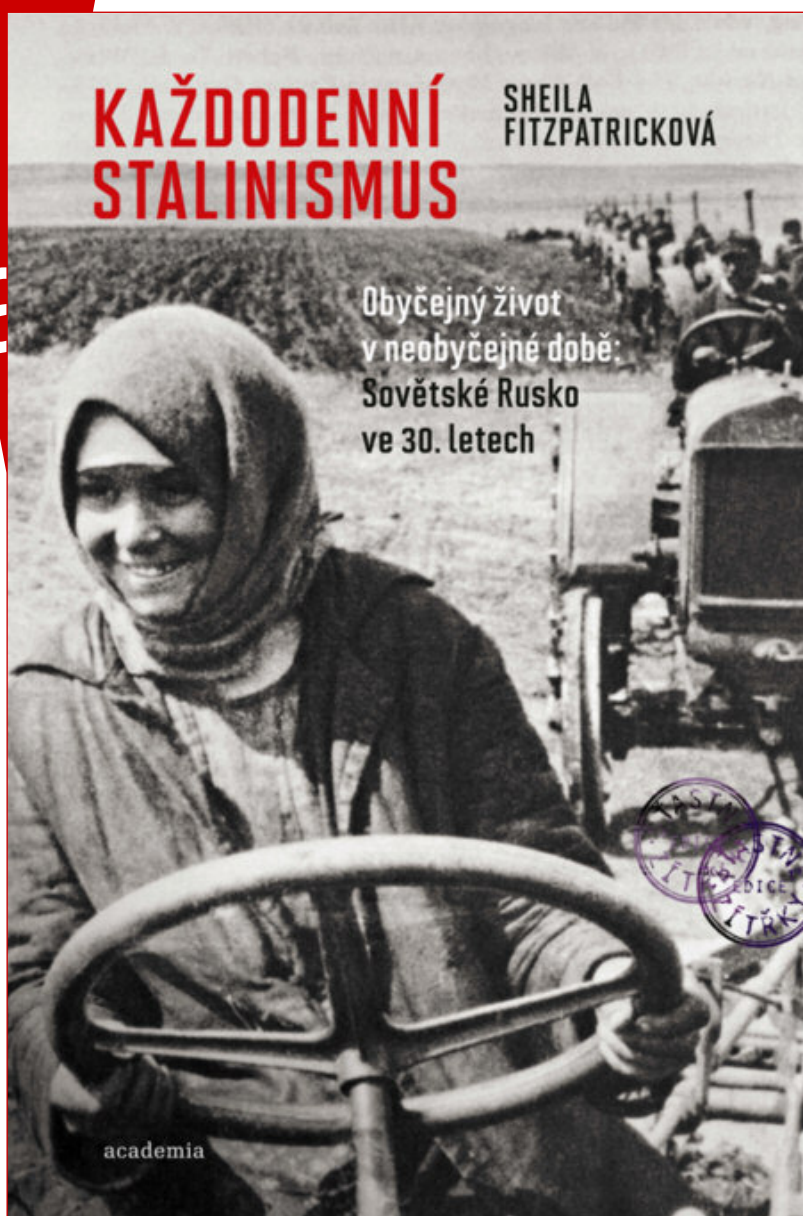
Foto Michal Šanda

Nakladatelství Academia doporučuje

Sheila Fitzpatricková: Každodenní stalinismus

Obyčejný život v neobyčejné době:
Sovětské Rusko ve 30. letech

Kniha je zásadním příspěvkem do diskuse o stalinistickém Rusku, jenž nabourává totalitní paradigma. Svým důrazem na interakce mezi režimem a různými společenskými složkami představuje obrat v sovětské historiografii. Nesoustředí se na Stalina a jeho brutalitu, ale na klíčové společenské koncepce a témata jako třídu, identitu, vzdělání, mobilitu či etiku a společenská očekávání. Autorka tvrdí, že životní podmínky ve stalinistickém Sovětském svazu vytvořily nový typ občana, „homo sovieticus“. Prostřednictvím příběhů tohoto „člověka sovětského“ pak podrobně vykresluje atmosféru každodenního městského života a upozorňuje, že stalinistický režim neznamenal pouze násilí, ale šlo o režim s vlastní politickou kulturou, který obrovskému segmentu společnosti přinesl nové možnosti a sociální mobilitu.

Přeložil

Tadeáš Trusina

ZNaky Společenského Postavení

V roce 1934 se jeden těžební závod z Moskevské oblasti rozhodl, že pro své nejlepší zaměstnance postaví přepychovou ubytovnu. Podle zprávy v časopise *Naši dostiženija* byla vybavena orientálními koberci a na stropě visely lustry. Ze všeho nejpozoruhodnější byl ale vrtátný, který nosil uniformu zdobenou zlatem.³⁷²

Uniformy byly celkově velmi atraktivní, a to jak pro sovětské funkcionáře, tak občany. V polovině 30. let šlo o novum. Revoluce zpočátku všechny tituly, hodnosti či uniformy odstranila, jelikož připomínaly hierarchický svět autokratického režimu a představovaly překážku v budování beztřídní společnosti. Z Rudé armády zmizely téměř na dvě dekády výložky, odznaky, a dokonce i vojenské hodnosti. Důstojníci se jednoduše dělili na „vyšší“ a „nižší“ velitele. Zmizely též staré školní uniformy z univerzit a vysokých

372 *Naši dostiženija*, 1934, č. 6, s. 61.

škol. Zrušily se hodnosti ve státní správě a stejně tak zvláštní stejnokroje pro každé ministerstvo. Ve 20. letech mohl člověk občas spatřit někoho ve staré inženýrské uniformě, vyznačující se „profesním odznakem – kladivem a francouzským klíčem“. Během kulturní revoluce však byla tato praxe obřadně zavržena. Jeden člověk z Leningradu vzpomínal na „hořícího panáka, oblečeného v uniformě“ vláčeného ulicemi města. Německý zpravodaj v Moskvě zase psal o „rušné demonstraci oslavující zánik ‚inženýrské kasty‘, při které se páčila čepice servisního technika“.³⁷³

Situace se začala měnit zhruba v polovině 30. let. Obnovily se tituly, hodnosti i uniformy, často dokonce silně připomínající ty carské. Nejprve se uniformy zavedly u železničního personálu a milicionářů. V roce 1934 doporučila vládní komise zavést uniformy také v civilním letectví, pro polární výzkumníky, lesní správu a vedoucí pracovníky mající na starosti vodní dopravu a rybolov. Uniformy měly stejný způsob značení hodností pomocí polokruhů, kruhů, pětiúhelníků a hvězd a skládaly se z pláště a blůzy s koženým opaskem. Uniformy vedoucích pracovníků (důstojnická úroveň) měly jeden ramenní popruh připevněn k opasku.³⁷⁴

Tato dramatická změna se přičítala obecnému procesu „zburoaznění“ stalinistického režimu a zavržení revolučních hodnot.³⁷⁵ Toto tvrzení je zřejmě oprávněné, ale měli bychom mít na paměti, že současníci to často vnímali odlišně. U komunistů, kteří byli původem z nižších tříd, lze nalézt sklon k jakémusi „revolučnímu revanšismu“. „Konečný triumf revoluce“ pro ně totiž představovala například vyznamenání, jež se jen nepatrně lišila od těch z dob

373 Daniil Granin: *Leningradskij katalog*, Něva, 1984, č. 9, s. 76–77; Paul Scheffer: *Seven Years in Soviet Russia*, New York 1932, s. 47.

374 GARF, f. 3316, op. 2, d. 1529, ll. 4–5. Viz také Papernyj: *Kultura*, 93–97.

375 Klíčové práce na toto téma jsou Timasheff: *The Great Retreat*, a Trockij: *Zrazená revoluce*.

starého režimu. Nyní získali to, co dříve měli jejich šéfové. Stejný případ představuje impozantní vrtátný z ubytoven moskevských horníků, jehož uniforma nápadně připomínala ty předrevoluční, a právě proto přinášela pocit zadostiučinění.

Mimo to je třeba zdůraznit, že uniformy nebyly přitažlivé pouze kvůli statusu, který vyjadřovaly. Vítaný návrat školních uniforem z druhé poloviny 30. let se společenského postavení netýkal, jelikož všichni žáci navštěvovali stejnou státní školu, a uniformy rozlišovaly pouze mezi pohlavími. I přesto deník *Izvestija* hlásal, že „téměř každá rodina“ o zavedení stejnokrojů diskutuje. Státní komise navrhovala pro gymnaziální studenty uniformy v barvách „ostře modré“, ale mnoho lidí mělo jiné představy. Vášnivě se debatovalo o přednostech baretů, klobouků, dlouhých kalhot či „sportovních pumpek“. Někteří lidé byli z uniform nadšení, protože *odstraňovaly* sociální rozdíly v rámci školy. Stejnokroje asociovaly pořádek a slušnost a osvojování si kolektivní zodpovědnosti a hrdosti.³⁷⁶

V důsledku politických změn v polovině 30. let a znovuzavedení hodností a uniform byl změněn vzhled sovětských civilních složek a ozbrojených sil. Jako první přišla na řadu Rudá armáda, kde byly v roce 1935 znovu zavedeny hodnosti majora, plukovníka a maršála. Ihned poté bylo pět vojenských velitelů, včetně ministra obrany Klíma Voršilova a Michaila Tuchačevského, jmenováno do hodnosti maršála.³⁷⁷ Ve stejné době byly představeny nové uniformy s výložkami a odznaky, které připomínaly starou carskou výstroj. Komunista, který sledoval listopadovou vojenskou přehlídku na Rudém náměstí, kde se uniformy poprvé prezentovaly, si do svého deníku zaznamenal:

376 *Izvestija*, 11 září 1935, s. 4; RGASPI, f. 17, op. 114, d. 822, l. 49 (dopis do *Izvestij*, nedatováno [1936–37]).

377 Timasheff: *The Great Retreat*, s. 319; Papernyj: *Kultura*, s. 97.

Znaky
společenského
postavení

*Přehlídku řídil Voršilov na nádherném koni a v nové maršálské uniformě. Na mauzoleu spolu se členy politbyra stálo také prvních pět jmenovaných maršálů. [...] Také řadoví vojáci měli nové uniformy. Na všech byly výložky, které se 18 let nenosily. Znovu zavedli proužky pro nižší důstojníky, svobodníky, četáře [seržanty] a staršíny a důstojníci se pyšní vložkami.*³⁷⁸

Ačkoliv se v sovětském pojetí nešlo tak daleko jako za starého režimu, kdy měl každý státní úředník svoji hodnost i uniformu, značící služební postavení, velmi se tomu přiblížilo. Hierarchie NKVD byla přeorganizována tak, že nové, vojensky znějící hodnosti sahaly od četáře a podporučíka až po Generálního komisaře státní bezpečnosti. U státní policie zavedli hodnosti podobné těm z carského Ruska, jak připomíná Robert Tucker. Během války se vůbec poprvé zavedly pozice inspirované armádní hierarchií i pro státní zastupitele. Ve stejné době se začali do uniform oblékat i sovětské diplomaty.³⁷⁹

Jednu z mála oblastí, v níž tradiční hierarchie hodností přetrvávala jak bouřlivé období revoluce, tak i kulturní revoluci o desetiletí později, představovala věda. Řádní členové akademie věd se na své akademické tituly vždy odvolávali. Pod nimi se v pomyslné pyramidě nacházeli členové-korrespondenti. Akademický status se nedal získat režimním jmenováním, ale prostřednictvím kooptace – volbou stávajících členů akademie –, tradicí, která přežila i námitky komunistických aktivistů. Kulturní revoluce, jež zasáhla zejména univerzity, na čas skoncovala s tradiční soustavou

378 Solovjov: *Tětradi krasnogo professora*, s. 182–183.

379 Timasheff: *The Great Retreat*, s. 319 a 448; Robert C. Tucker: *Stalin in Power. The Revolution from Above, 1928–1941*, New York – London 1992, s. 323 a 648 (pozn. 68). (V českém vydání *Stalin na vrcholu moci: revoluce shora 1928–41*, přel. Z. Hron, Praha 2000, tyto odkazy scházejí, pozn. překl.).

akademických titulů. Právní úpravou z roku 1932, respektive 1937, však byly univerzitní tituly znovu obnoveny.³⁸⁰

V kulturní sféře vznikla ve 30. letech řada nových titulů a vyznamenání. Ty ale namísto předcházejících carských tradic odrážely závazek sovětského režimu vůči kultuře a nedávné sblížení se starou inteligencí. V polovině 20. let byl zaveden titul „zasloužilý umělec“ a „zasloužilý vědec“. Vyšší titul „Národní umělec Ruské (nebo Ukrajinské či Uzbeké) republiky“ byl zřízen o pět let později, ale oba tituly se udělovaly jen střídavě. To se změnilo v polovině 30. let, kdy vznikl nový, ještě vyšší titul „Národní umělec Sovětského svazu“, který začal být udělován mnohem častěji.³⁸¹

Ke konci 30. let byl režim v udělování titulů a vyznamenání mnohem štedřejší, ne-li přímo rozhazovačný. Ocenění dostala řada významných členů z uměleckých, akademických i vědeckých komunit. Poté, co v Moskvě skončil festival uzbecké kultury, bylo 13 uzbeckých muzikantů a dalších umělců oceněno Řádem Rudého praporu práce a dalších 25 umělců dostalo Řád Znamení cti. Na počátku roku 1939 byl vydán vládní dekret, jehož rozhodnutím bylo oceněno 172 spisovatelů. O měsíc později obdrželo moskevské filmové studio Mosfilm Leninův řád (jenž byl udělován jak jednotlivcům, tak institucím) a 139 jeho zaměstnanců obdrželo nejrozličnější tituly a ocenění za účast

Znaky
společenského
postavení

380 Fitzpatrick: *Education and Social Mobility*, s. 219–220; *Sobranije zakonov i rasporjaženij Raboče-kresťanskogo pravitelstva SSSR* [dále jen *Sobranije zakonov*] 1937, č. 21, čl. 83.

381 *Sobranije zakonov*, 1926, č. 53, čl. 412; *Izvestija*, 8. září 1936, s. 1, cit. in: Kiril Tomoff: *People's Artist, Honored Figure: Official Identity and Divisions within the Soviet Music Profession*. 1946–53, rukopis, s. 3. V ruštině jde o tituly „Zasluzhenyj artist“ a „Narodnyj artist“. Titul „Zasloužilý mistr sportu“ byl zaveden v roce 1934; tituly „Zasloužilý učitel“ a „Zasloužilý fyzik“ byly přidány v roce 1940. Tucker: *Stalin in Power*, s. 648 (pozn. 69); *Narodnoje obrazovanie v SSSR. Obščeeobrazovatel'naja škola. Sbornik dokumentov 1917–1973 gg.*, Moskva 1974, s. 474.

na úspěšných filmech Mosfilmu, jako *Alexandr Něvskij* (Alexandr Něvskij, r. S. Ejzenštejn, D. Vasiljev, 1938), *Volha*, *Volha*, *Čapajev* a další.³⁸²

Novou úroveň kulturních vyznamenání představovaly nově vytvořené Stalinovy ceny. Ty se od roku 1939 udělovaly za vynikající výsledky v umění, literatuře, vzdělání a vědě. Původně bylo každoročně udělováno 92 cen, zahrnujících mimo samotnou zlatou medaili i finanční odměnu od 25 do 100 tisíc rublů. Vládním dekretem z 26. března 1941 byl zřízen titul Laureát Stalinovy ceny. Tento titul byl ještě váženější než „zasloužilý vědec“ nebo „národní umělec“. Šlo o sovětský ekvivalent Nobelovy ceny.³⁸³

Nesmíme ale propadnout dojmu, že inteligence měla na tituly a vyznamenání monopol. Řády Lenina, Rudého praporu práce a tituly jako Hrdina práce se udělovaly široké škále lidí, zahrnující i zástupce „obyčejných lidí“ – stachanovce či dělnické a rolnické delegáty Nejvyššího sovětu. Tato ocenění měla obrovskou statusovou hodnotu: jejich nositelé museli být náležitě titulováni při všech veřejných událostech, stejně jako tomu bylo u akademiků a profesorů („roli Taťány zazpívá zasloužilá umělkyně RSFSR Alexejevová“). Kromě toho měla tato vyznamenání i značnou praktickou hodnotu. Titul Hrdina práce, který se uděloval za minimálně 35 let práce v průmyslu, vědě, státní nebo veřejné správě, obnášel i příspěvek na důchod ve výši tří čtvrtin platu. Řády svým nositelům zaručovaly měsíční rentu, a to 25 rublů za Leninův řád, 10 rublů za Řád Znamení cti, plus zproštění od určitých daní a až poloviční snížení nájmů. Nositelé řádů, titulovaní umělci a další měli také právo na zvláštní penzi. Ve společnosti, kde hrál privilegovaný

382 Tomoff: *People's Artist*, s. 5; *Kulturnaja žizn'*, s. 652.

383 *Sobranije postanovlenij i rasporjaženij Pravitelstva SSSR* [dále jen *Sobranije postanovlenij*] 1940, č. 1, čl. 6; tamtéž, 1940, č. 3, čl. 89; Philomena Guillebaud: *The Role of Honorary Awards in the Soviet Economic System, The American Slavic and East European Review* 12, 1953, č. 4, s. 503; Paperny: *Kultura*, s. 276; *Sobranije postanovlenij*, 1941, č. 11, čl. 176.

přístup tak zásadní roli, měli nositelé titulů a řádů přednost při pořízování vlakových jízdenek, ubytování ve státních sanatoriích a v celé řadě dalších věcí.³⁸⁴

Znaky
společenského
postavení

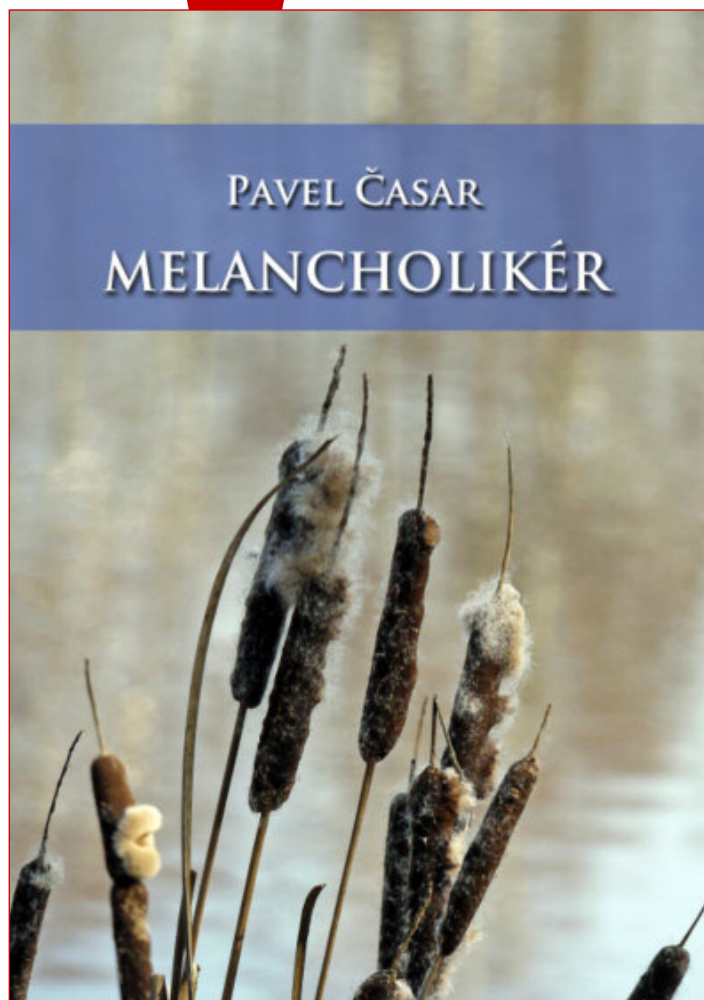
384 *Sborník važnejšich postanovlenij po trudu*, sest. J. L. Kiselev a S. E. Malkin, Moskva 1938, s. 239–240 a 241–245; Timasheff: *The Great Retreat*, s. 319.

Pavel Časar Melancholikér

L
a Plat

Básně Pavla Časara jsme představili v Dobré adrese v minulém roce a teď vycházejí knižně. Přesněji řečeno vycházejí v elektronické podobě v nakladatelství *Martin Koláček – E-knihy jedou*. Konečně se našel odvážný autor, který je ochotný vydat knihu pouze v elektronické podobě, aniž by měla klasický tištěný protipól!

Brahmaputra

Tak jak líně krajem teče Brahmaputra
vyčistil jsem po malířích čtvery futra.

Nyní, stejně jako duše Bráhmova
vypadají čistá futra jak nová.

Podivné snad psychiatrům příliš není
na co všechno mohu myslet při čištění.

Z právě puklého svahu mžourají amoniti
barevní běžci v davu přes ně se strání rítí
barevní běžci s čísly
s nataženými třísly
nedostihnou nikdy prahu věčného bytí

L
a Plat

Duběňky velké jak atomy
v dubnu už myslí na stromy
ještě to není nakladené
a my už víme, jak dopadneme
– nápadně podobné symptomy

Postranní uličky benátské
jsou jak sud se starým lákem
dláždění snad nikdy nezaschlé
zavání amoniakem.
Bez oken, ve dveřích bednění
podivné to místo pro snění.
Romance vítězí na body pravým hákem.

...Venezia 16´

Voda se protáhla kolem stavidel
nepozorovaně
bůhví co jí teď zastaví.
Zdalipak podle pravidel
osvěží něčí dlaně
a nebo nevázaně
vtrhne si někam do sídel
a někdo v ní utone
třeba vy?

Na vrcholu věže samé Miluji tě
samé Mám tě rád a Chci tě..
Jiné je to ve městě, tam dole
kde je na zdech spíše Vyhul vole
a v koutech, kde lze lidem býti z očí
se převážně jen kramaří a močí

Na vrcholu věže mohou lépe býti spolu
spolu letět na střechami opuštěných doupat
letět spolu sami a nedívat se dolů
Na vrcholy věží se lůze nechce stoupat

Je podzim?
Mnozí chtějí tvrdit, že ne
vždyť hladiny jsou stále otevřené
a kachny odspodu to nestudí
když rovnají si pírka na hrudi
Jen ráno teploměr se tváří zaskočeně!

Je zataženo tak
že lampy nepoznaly den
zůstaly rozsvícené
V ocelovém nebi
by ses deště nedořezal
Kameny v řekách celý rok
civí obnažené
Zmáčené listí zůstalo na stromech
od slunce popálené
Říjen přišel
nepřišel

Pouštím tě, protože chceš
jak málo jsem opatrný
tak za tvým okem srny
přeci jdu, to zahlídneš

Pouštím se na tenkou pleš
tůně jak vesmír temnou
řekni, co bude se mnou
zašeptáš – propadneš...

Sedíce ve městě s černým smogem
popil jsem urolog s urologem
Zíráme do hrnku na divné pití
ptám se ho, zda nejsme konečně v řiti
Nezná však odpověď na tyhle rány
neboť je odborník jen z druhé strany

Přivez jsem si z Ameriky
triko z jejich vlajky
abych v sobě zadusil snad
Brežněvy a Lajky
Netušil jsem doopravdy
kam to všechno spěje
triku už se na ulici
každý jenom směje
Z náměstí už zase znějí
staré balalajky

Směju se věcem, co nepochopím
proč žlutou kačenku nepotopím?
Pokaždé vyskočí nad hladinu.
Sestřička bere mě za rukávy
ve chvíli, kdy mě to nejvíc baví
- prý je čas běžet na svačinu.

Škubl jsem rukama nečekaně
sestře se smekly obě dlaně
hladce, jak po jemném smirku.
Jezírko není vybírávé
Nečekal jsem, že nevyplave
Snad měla v sobě díрку...

Připaluje
prach jen líně sedá
a nic se neděje
připaluje
kočka stín si hledá
a zas je neděle
zas jenom líně
jen jednou týdně
zvony zazvoní
až po svaté Anně
navlhnou stráně
země zavoní

Na piánu v podloubí
někdo mačká
jen mollové klapky
a kapky
hloubí v prachu cesty
lesklé žlábký
a déšť pak i ten záhon
jemně rozpíchá
to září
tak hrozně
hrozně pospíchá

A slunce
snad vlivem toho mollu
stáhlo tlapky
a dřímá
tam někde
na vrcholu

L
a Plat

a

Z každé
kapky
vyrůstala
modrá
květina
lonela-Violeta
Anciu

Ionela-Violeta Anciu se narodila 4.9. 1991, vystudovala Fakultu politických studií se specializací na genderová studia na Bukurešťské univerzitě a Universidad Autonoma de Barcelona. Debutovala v roce 2009 v časopise Revista Noastră, od roku 2015 publikuje poezii a krátké lyrické prózy v řadě literárních tištěných a on-line časopisů a četných antologiích. V roce 2015 vydala sbírku básní *Amprente Urbane – Evoluția* (Městské otisky – Vývoj). Na jaře 2017 podnikla básnické turné po České republice a Slovensku a zároveň vydala druhou sbírku *Alte mașini și-un fotograf amator* (Jiné stroje a fotograf amatér).

XXII

chodidla chodí líp
když je nejdřív zahulím
nějakými cigaretami
a nejasným směrem
mrazivý vzduch proniká mými nozdrami
až do srdce

pak se vrací a tancuje
přede mnou
je aspoň stejně mrazivý tehdy
přitom jakési dítě
skáče z jedné nohy na druhou
a vesele si píská
a prstama drží moje ušní bubínky

špína se ve mně zakořeňuje
čím dál hlouběji
pokaždé když
nějaká maminka
kojí své miminko

XXIII

Věnováno básníkovi Valeriu Mirceu Popovi

leželi jsme na podlaze
moje krev tekla
na tvoje otevřené dlaně
němě jsme koukali jak
z každé kapky
vyrůstala modrá květina
když se mi spánky vyprázdnily
upletls mi z vlasů a z těch květin
šaty abych se do nich oblékla
vytetovals na vnější straně mého stehna

XXV

Víš, M., hodně jsem o tobě mluvila
 a když jsem nemluvila,
 mlčela jsem o tobě.
 Dokonce i moje jméno by mělo
 začít tebou,
 když jsem sebe sama ještě neznala;
 Víš, než jsem usnula,
 slyšela jsem klepání podpatků, jak oživilo schodiště
 jako tikání obřích hodin,
 které mě měly probudit hodinu co hodinu
 to schodiště jsem moc dobře znala,
 ale když mi byly tři roky, nosila jsem bílé lodičky s podpatky
 a byla jsem upnutá na tebe jako kdyby
 v sázce byl můj vlastní život,
 stejně jsem měla pocit, že to schodiště vidím poprvé.
 Tehdy jsem, M., pochopila, že budeš existovat,
 ačkoli tě nikdy neporodím.

Dosud jsem ti to neřekla,
 ale (vlastně) to tys mě narodila
 jednoho jakéhosi rána,
 před první kávou.

XVIII

tuto noc tma
 nosí bílé pruhy
 děti se sepnutýma rukama
 mumlají nesmyslné biblické verše
 přivolávají spánek a broukají beze slov melodii ticha

někteří lidé říkají že
 z jejich masa
 splétali andělé svá křídla
 aby třásly tmou
 ležící v koutcích očních řas.

XXVI

pověz mi, žilas dnes
 vstalas z mrtvých cihel
 jako zazděná Anička v nevyřčených příbězích
 ze strachu, aby tvoje děti nepřišly o morální cit

ty modré děti, které vidíš
 každý den, drží se za ruku
 a vidí, jak tě dostávají do rozpaků
 pověz mi, vzpomínáš si, kdo vlastně jsi
 v rámci mojích viny a v rámci tvého času?

* * *

Tvoje oči se už neusmívají
 jako předtím
 teď se jenom díví poslouchají a mlčí;
 už žádnému jazyku nerozumějí
 neboť žádný neumí překládat
 světlo a tmu
 a to jak mlčí duše
 jak se houpe a usíná
 Tvoje oči se už neusmívají
 jako předtím
 od té doby co se naučily naslouchat
 od te doby co sestoupily do sebe
 kde světlo
 čím dál méně skrývá hrůzy světa
 a děti se snaží dávat dohromady
 duševní špíny
 aby andělé měli
 kudy kráčet a z čeho pít
 když přicházejí a ukazují se jim
 Svědci se už neusmívají
 jak předtím co viděli
 jak je vše živé každou noc pokřtěno
 aniž by věděli že bez tří kapek na čele
 se duše už druhý den neprobudí.

Překlad

Mircea Dan Duta

Příliš měkké hodinky

Marek Blažíček

Nada je krásná, milá, lehce naivní slečna bez vkusu. Nejúžasnější holka, kterou jsem ve svém dosavadním životě potkal. Proč jsem se s ní tedy před několika lety rozešel? Odpověď mi měl poskytnout až další pokus o navázaní intimnějšího kontaktu.

Hned po našem rozchodu se Nada dala dohromady s nejnudnějším člověkem na planetě. Nedávno se naštěstí zase rozešli, ale stejně s ním vydržela politováníhodnou dobu. Chytří lidé ví, jak je nuda nebezpečná. Pověštinou existuje v plynném skupenství. Šíří se tedy snadno a rychle. Jistí jedinci navíc mají nudotvorné buňky v organismu od narození. Pokud tyto buňky dostanou další podnět k bujení, nuda propuká naplno.

Ale zpět k Nadě: scházíme se v kavárně. Objednáváme si nápoje. Cítím ve vzduchu podivný pach. Táhne se jako mýdlová bublina. Ztěžuje dýchání.

Podívám se na Nadu. Zívá.

„Víš, že vypadáš úplně jako Venuše od Tiziana?“ pokouším se o lichotku.

„Jo, vím. Říkáš mi to pořád.“

Nevím, co bych odpověděl. Nevím, co s rukama. Zajímalo by mě, kolik lichotek jí složil ten bejvalej... To synonymum pro otrávenej vzduch! Proč se asi vlastně rozešli? Ne, správná otázka je, proč byli tak dlouho spolu...

Nervózně se podívám na hodinky. Strnu.

Jsou rozteklé jako opalující se zmrzlina. Ale snad ještě podivnější se zdá jiná věc:

ukazují, že jsme se s Nadou sešli teprve před pěti minutami. Mně zatím zde strávený čas připadal alespoň jako čtvrt hodina. Ale měl by člověk brát vážně stroj, který ztratil tvar? Pokud vím, u lidí taková věc neznamená nic dobrého, ale jak je to se stroji? Co vlastně mohlo způsobit tenhle fyzikální výstřelek?

Nada si mého znepokojení evidentně nevšímá, fuká cosi do telefonu a sem tam zívne.

Najednou mi svítá. No jistě! Vztah s tamtím tvorem zřejmě způsobil divoký růst nudotvorných buněk. Projevy jejich přítomnosti v těle nebohé dívky zřejmě stály i za naším rozchodem. Ale teď ta slepice nakazila svou chorobou celý časoprostor, nebohý ukazatel času to nevydržel a roztekl se.

Přichází číšnice, nese nápoje, i její hodinky se rozteklly. Tragický den. Lepší prchnout včas...

Vybíhám tedy na ulici, kde se překvapivě rychle orientuji. Beru čáru rovnou na metro. Když mímám nějakou oficiískou budovu s monstrózními hodinami, zahlídnu, že menší z ručiček se lehce protahuje. Asi jako kapka, která se chce oddělit od svého dosavadního bydliště. Člověka přes všechna upozornění zarazí, jaký dosah může mít jedno ložisko nudy...

Soucítím s lidmi, kteří jsou nudou postiženi. Musí to být velice nepříjemné. Nicméně se jim stejně budu vyhýbat. Je pro ně škoda hodinek.

Liszt a Wagner... v Piešťanech

2.

A Argentina.

3.

*Entonces,
¿por qué
estamos
en Piestany?*

P

í o C

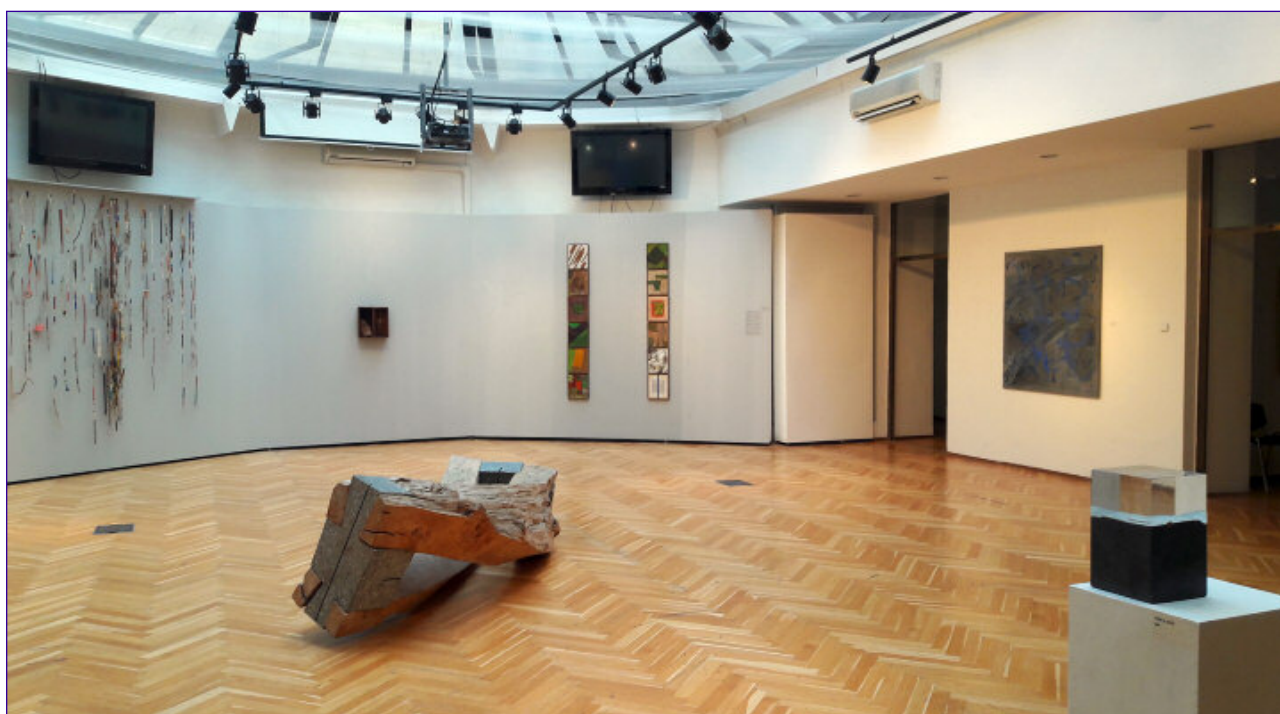
TOPI-
ČŮV
SA-
LON

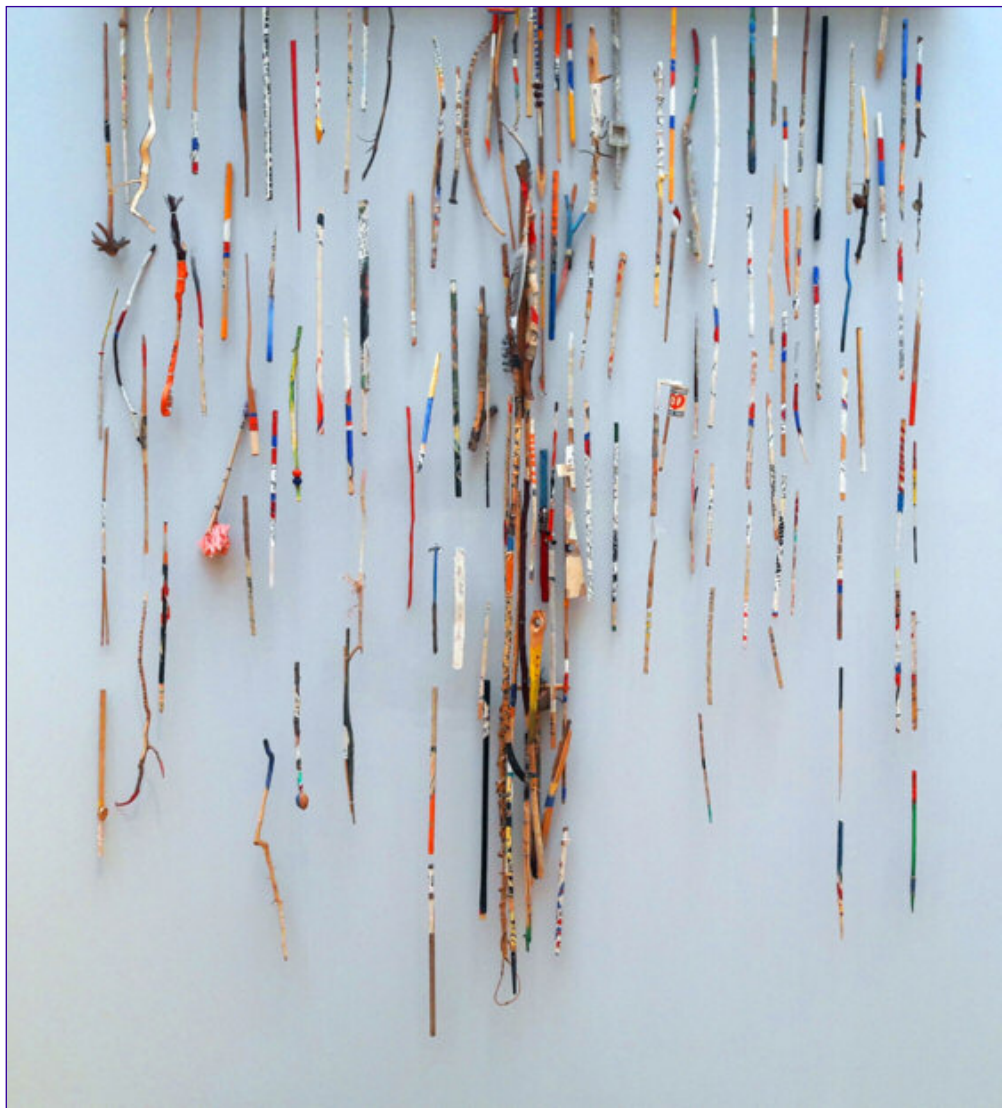
Zdeněk Hůla

Výstava k umělcovým 70. narozeninám

6. 2. 2018–7. 3. 2018

Foto Michal Šanda

TOPI-
ČŮV
SA-
LON

František Kobliha

Ženy mých snů

21. 2.–7. 4. 2018

Galerie Smečky

Foto Michal Šanda

Redaktor
Českého rozhlasu
Karel Oujezdský
a kurátor Pavel Růt

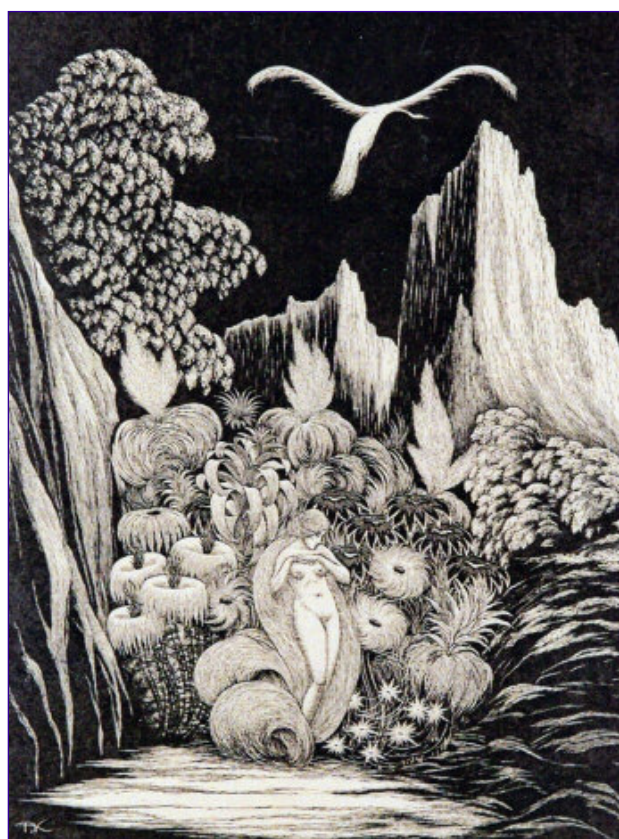

David Veselý, dobrá duše 1. Podzemního antikvariátu

Pokušení sv. Antonína

R

íto Ga

lle
gos

Kateřina Zákoutská **Dopisy**

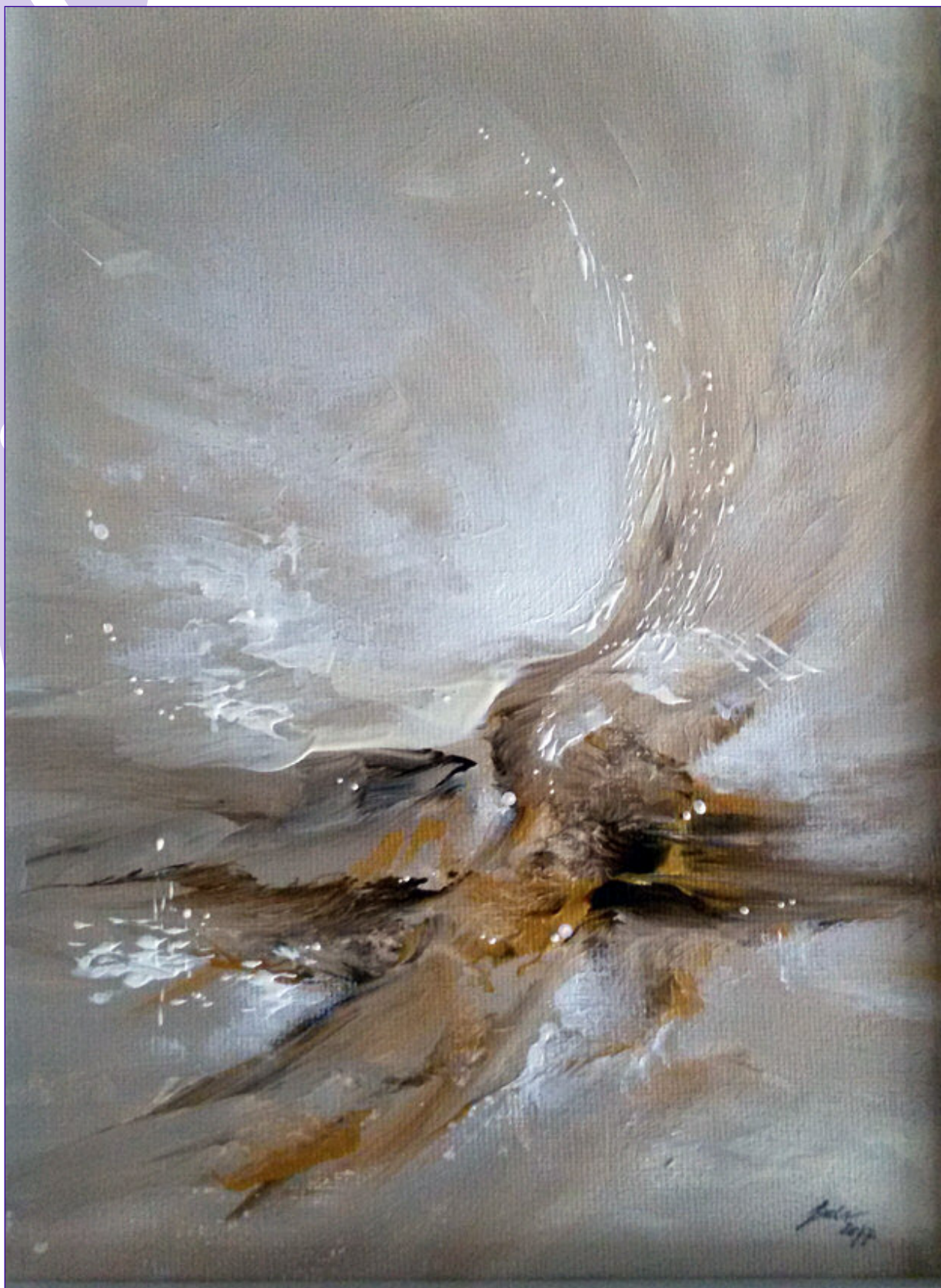

Kateřina Zákoutská – archiv M. Hrabala

„Namalovat obraz pro mě znamená něco jako napsat dopis... To, co jsem se pokusila sdělit, si každý může svobodně vyložit po svém. Proto mám ráda abstraktní obrazy. Připadají mi osvobozující.“ (autorka o své tvorbě)

Duše lesa

Rozvaha

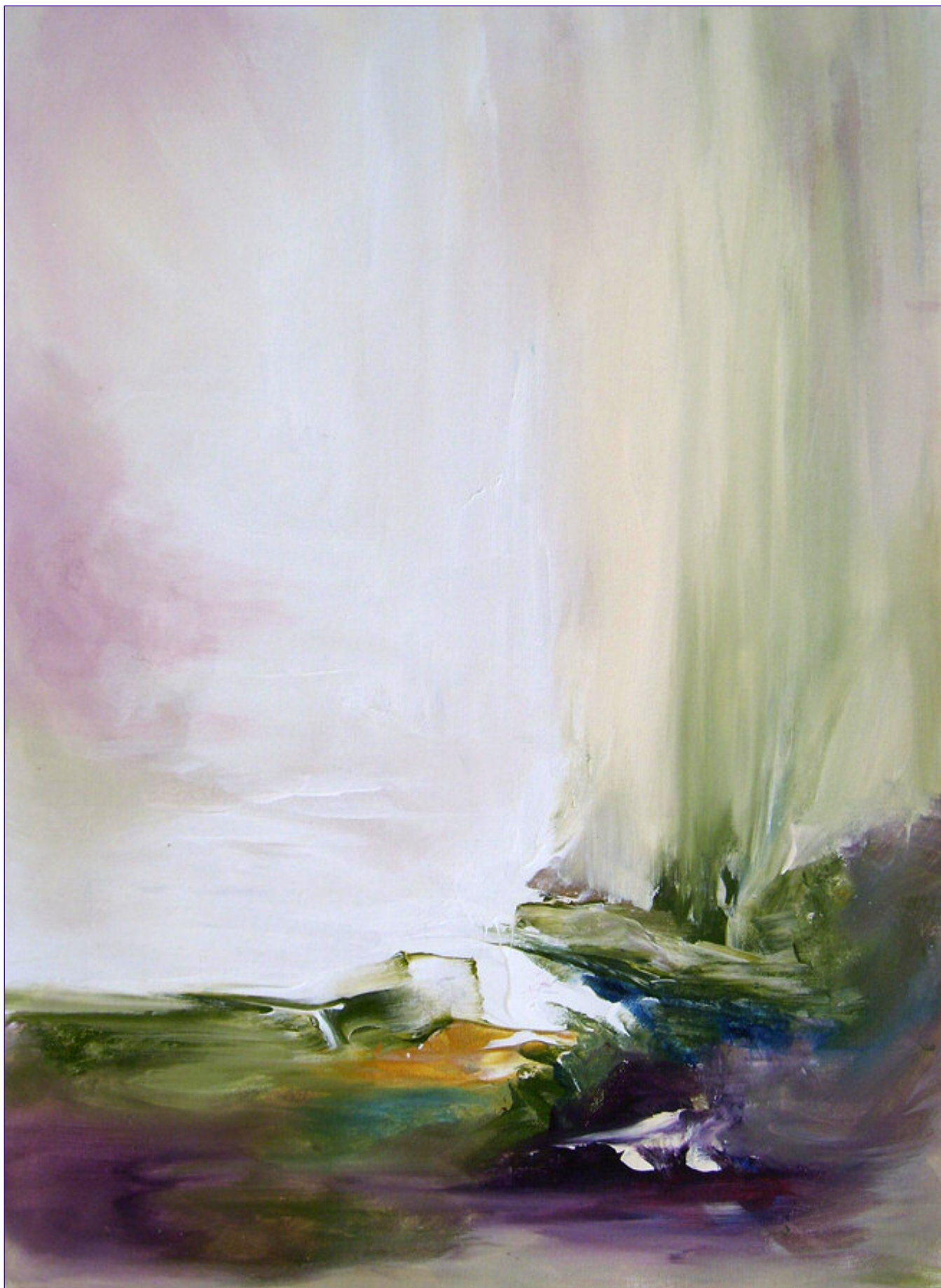

Ze snu

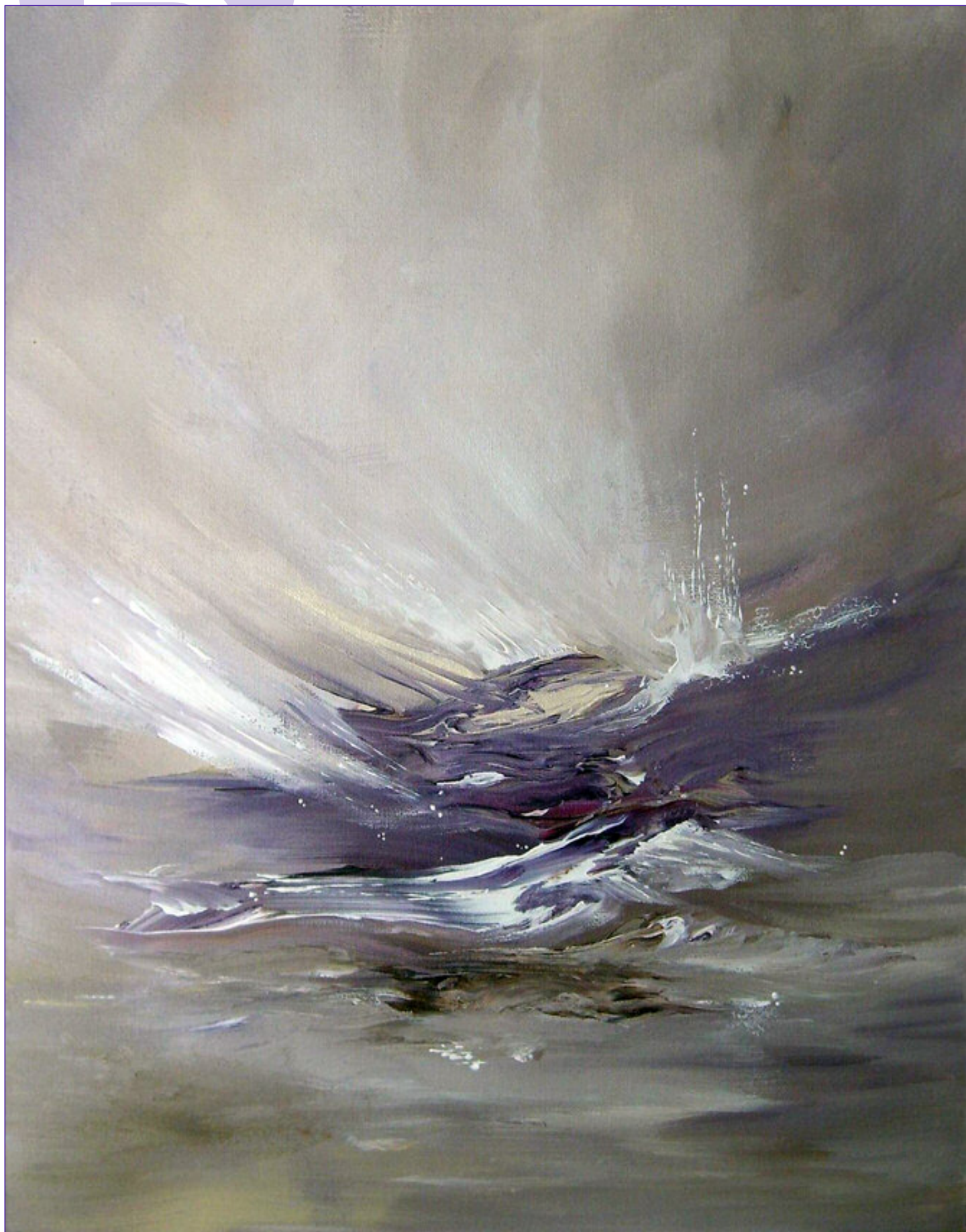

Daleko
od nás

Mezi
naří

Nevysloveně

Svetelná
energie

Narodila se 7. 12. 1980 ve Varnsdorfu. Vystudovala Pedagogickou fakultu Technické univerzity v Liberci (2004), obor český jazyk – německý jazyk. Učí na střední škole v Rumburku. Žije ve Varnsdorfu. K malbě nejčastěji používá akrylové barvy, ke kresbě olejový pastel, uhlí nebo tuš.

Samostatné výstavy:

2001 – Česká Lípa, 2008 – Rumburk („Jindy a jinde...“), 2010 – České Budějovice (Czech ARTfestival), 2011 – Budyšin/Bautzen, 2011 – Varnsdorf, 2013 – Praha („Barvy duše“)

Společné výstavy:

1998, 2011, 2013, 2015 – Varnsdorf

Ilustrace:

Jana Soukupová: Společné hříchy (sbírka básní, Městská knihovna Varnsdorf 1998)

Petr G. Novotný: Výprodej v bazaru snů (sbírka básní, Varnsdorf 2001)

Zpověď (literární sborník, Městská knihovna Varnsdorf 2010)

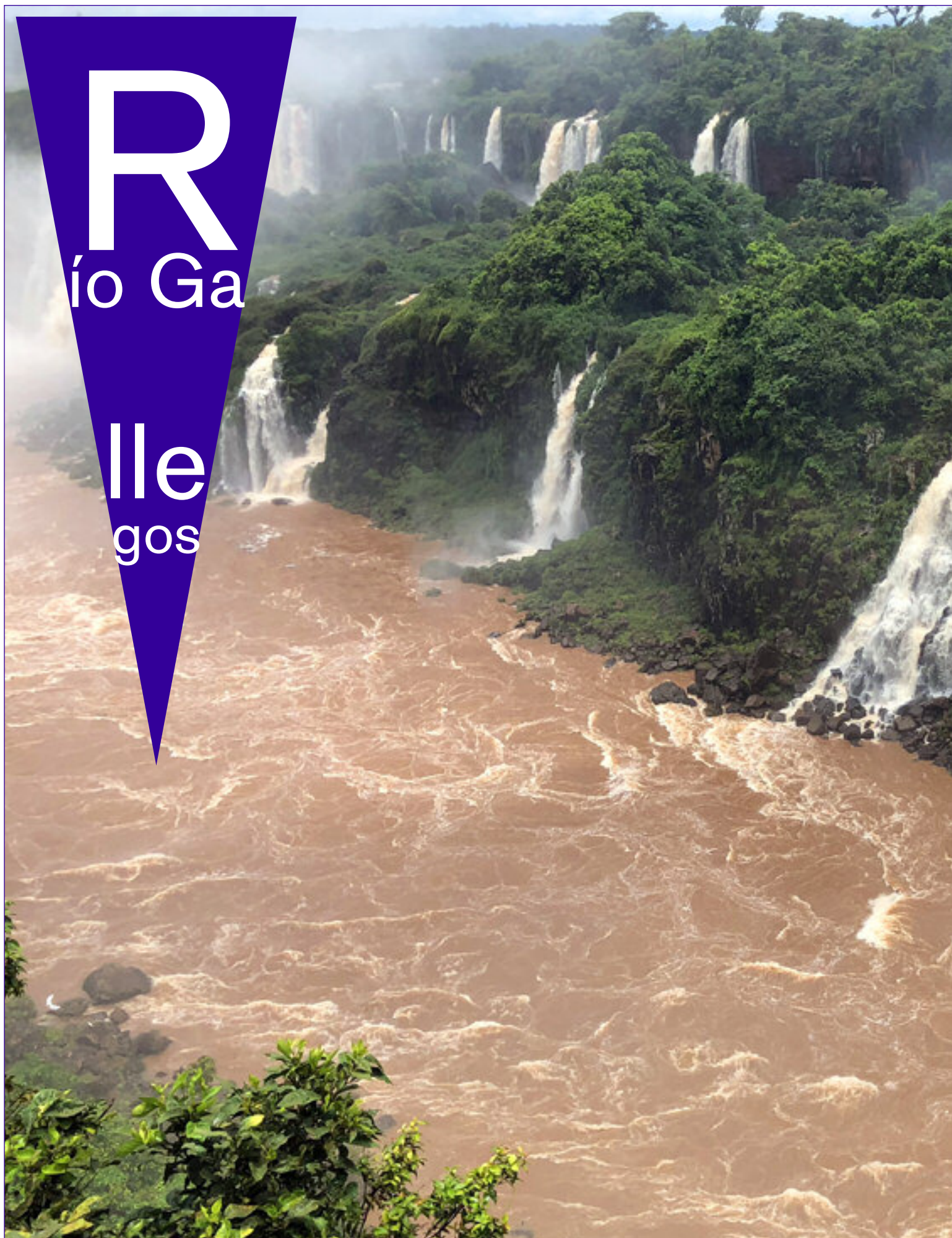
Teřana Džuba, Serhij Džuba: Děšť s tvýma očima (výbor z básní, Černihiv-Hradec Králové 2018)

Některé obrazy byly prodány do soukromých sbírek v Německu, Holandsku a Thajsku.

Připravil
Milan Hrabal

Fotografie autorky archiv Milana Hrabala

R

ío Ga

Ile
gos

Foto Lucie Faulerová a Radka Návarová

Lucie Faulerová **Cataratas del Iguazú**

Leden je pro teplomilce jako jsem já ideální období na dovolenou v Argentině, obzvlášť pokud se vypravujete přímo do Buenos Aires za kamarádkou, která má zrovna letní prázdniny, provází vás po městě a mimo něj se s vámi vypravuje na výlety, a především vám uvádí do kontextu všechno, co pozorujete, ale nevždy tomu rozumíte.

V Argentině jsem strávila dva týdny, většinu času v Buenos Aires, ale vypravila jsem se s Rádou na dva výlety předaleko od hlavního města. První z nich byl do 1000 km vzdálené provincie Misiones – k vodopádům Iguazú.

Cataras del Iguazú jsou přírodním dědictvím UNESCO a největším systémem vodopádů na Zemi. Leží na hranicích Argentiny a Brazílie, na obou stranách jsou zřízeny národní parky a celková rozloha chráněného území čítá 2.250 km². S Rádou jsme se na výlet vydaly v low cost variantě linkovým autobusem, který vyrazil na noc, abychom ráno dorazily do městečka Puerto Iguazú, kde jsme se ubytovaly v hostelu (když low cost, tak low cost!).

Pokud se někdo k vodopádům vypraví, pravděpodobně stejně jako my, navštíví oba parky a výlet si rozloží do dvou dnů, protože jinak se to úplně stihnout nedá. První den jsme to tedy vzaly na argentinskou stranu. Celý den brutálně lilo, vlastně ani nemluvíme o dešti, v některých chvílích z oblohy prakticky visely nepřerušované provazy vody. Když se ale objevíte v blízkosti takové zurčící velkoleposti, je vám vcelku jedno, jaké je počasí... tedy zpočátku je vám to jedno. Po chvíli to začne být trochu otrava, obzvlášť když vám asi pětikrát málem vyplavou čochy z očí, načež se autobusem dokodrcáte promočení do hostelu, kde zjistíte, že celý obsah batohu, od náhradního oblečení přes nabíječku na telefon po příhodně zvolené tituly knih Tsunami blues a Ke dnu, plave ve vodě. A na to, že by vám cokoli mohlo přes noc uschnout, můžete vzhledem k vlhkosti všude kolem, zapomenout. Ale co, jsme v pralese, nejsme žádný cimprlíny, proto se taky na večeri do centra vypravujeme hrdě, bezmála jako evropské bohyně. Naboso, Radka navíc s podezřelými skvrnami na nártích od „barvících“ sandálů, já ve vlhkém triku s ležérně přehozeným ručníkem přes ramena.

Pózuju jakože neprší

Vodopády z argentinské strany

Ráďa pózuje jakože neprší

Výhled na řeku Iguazú z vetché konstrukce vedoucí k Ďáblovu chřtánu

Druhý den bylo jasno a slunečno a přes nepříznivé předpovědi, hezké počasí vydrželo až do večera. Návštěva brazilského národního parku tedy proběhla v suchém módu, smradlavé mokré hadry, do kterých jsem se ráno slastně nasoukala, do hodiny proschly. Argentinci si samozřejmě myslí, že výhled na vodopády od nich je krásnější než od Brazilců. Pravda je, že z argentinské strany je impozantnější výhled na největší vodopád celého komplexu – Dáblův chřtán. Pokud je to první vodopád, který v životě vidíte, jako tomu bylo u mě, těžko se něčemu takovému může jakýkoli další zhlédnutý úkaz rovnat. Jen málokdy jsem byla asi vystavena tolik silným a zároveň ambivalentním pocitům, směsice úžasu, čiré hrůzy a respektu, který mě skoro až srážel na kolena. Na druhé straně jsou podél argentinských hranic vodopády rozmístěné řidčeji po větší ploše, musíte se častěji vláčkem a následně po vachrlatých konstrukcích (ze kterých taky máte respekt, ale trochu jiného rázu) přepravovat, abyste viděli další. Z brazilské strany jsou všechny vodopády vidět více pohromadě. Celá ta okázalost se před vámi jednoduše rozprostře, potlačí hrůzu, nechá vystoupit čistý obdiv, snad až podivný klid a mír v kontrastu s nezpomalující energií, která se valí kolem vás. Nutno zmínit, že celkový dojem dotváří i stav národních parků sám o sobě.

Vodopády z argentinské strany

Zásadní rozdíl vidíte už při vstupu do toho brazilského, moderní, čistý, udržovaný, na nic vachrlatého tady nenarazíte. Ačkoli argentinským stezkám dávám body za dobrodružnost, na nich totiž opravdu není těžké představit si, že stačí udělat krok a koupete se. A nikdo vás lovit nepůjde. A dostat se odtamtud na pevninu není jak.

V parcích se prý skrývá několik druhů tropické zvěře, do pavilonu ptáků jsem se jako ornitofobička nevypravila, takže nemohu referovat ani oblažit Dobrou adresu snímky tukanů, narážely jsme pouze na motýly, ještěrky různých tvarů a velikostí a na množství nosálů – zvířátek, která vypadají velice roztomile, leč po historce, kterou jsem vyslechla, jsem se těm nosatým mrchám vyhýbala. Před několika lety totiž nosálové unesli malé dítě. A ne, nikdy ho nevrátili. Nebudu zacházet do podrobností, co se s miminem asi tak mohlo ve spárách šelmiček dít. Nosály je samozřejmě v parku zakázáno krmit, tudíž je všichni turisté krmili, to dá rozum.

O Iguazú se mluví jako o jednom z divů světa, a to zcela právem. A pokud se tam někdy vypravíte, nezakopnete na stezce a neunesou vás nosálové, budete tak o Cataras del Iguazú mluvit taky.

Puerto Iguazú nebylo nijak
zvlášť malebné mestečko

Vodopády z brazílske strany
(zde a ďalej)

R

io G

lle

gos

R

ío Ga

lle

gos

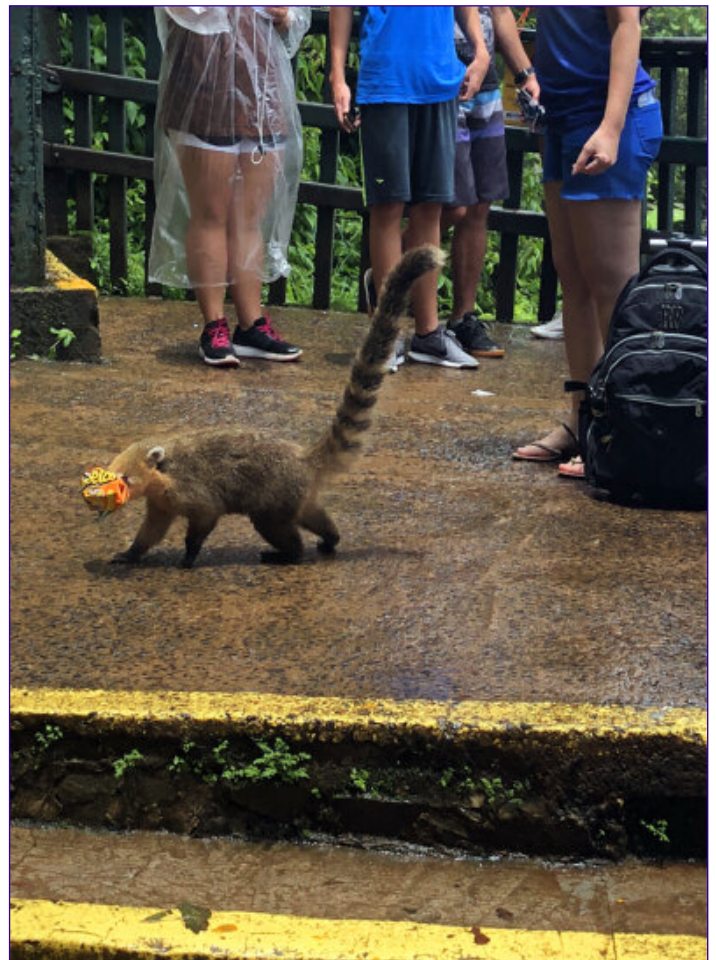

Selfíčko

Nosáls family (brazílská strana)

Nosál si odnáší svůj lup

Michal Šanda: Ondřej Böhm: Údolí | Údolí

Díky bezbřehé svobodomyslnosti zdejšího hostinského, kterou by nezasvěcení mohli považovat za lhostejnost a bordelářství, si hosté přizpůsobili hospodu k obrazu svému a zaplnili ji bizarní směsicí nejroztodivnějších předmětů od aristonu po vycpaného kosa. Postupem času se ze štamgastů stali přátelé, ovšem žádná idyla netrvá věčně. Do údolí nevybíravým způsobem vtrhne majitel cirkusu a začne skupovat pozemky. Důvod je-

ho počínání je pro všechny záhadou, protože v tomhle zapomenutém koutu na okraji města není kromě jeskyně, kam o víkendech směřují rodiny výletníků, nic pozoruhodného. Hostinský už toho za pípou zažil tolik, že ho výhrůžky nemohou rozházet. Odmítne hospodu prodat a příběh se začne zamotávat.

Vydalo nakladatelství Dybbuk. Obě knihy jsou ke koupi u dobrých knihkupců.

